

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/118/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7219209083
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Matyiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7219209083.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Matyiovej a sudkýň JUDr. Oľgy Mičietovej a JUDr. Moniky Koščovej v spore žalobkyne A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C., D. XX, proti žalovanému Intrum Slovakia, s.r.o., so sídlom Bratislava, Mýtna 48, IČO: 35 831 154, zast. JUDr. Jánom Šoltésom, advokátom, so sídlom Bratislava, Mýtna 48, o určenie neplatnosti zmlúv, určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmlúv a o vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku 44C/62/2019-100 zo dňa 15.4.2021 Okresného súdu Košice II,

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Stranám sporu n e p r i z n á v a náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Košice II (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) rozsudkom žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku.

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že Zmluva o účelovej pôžičke č. 5012290 zo dňa 21.2.2012 je neplatná, že zmluvy č. 10071961 z 30.11.2005, č. 18140773 z 23.4.2007, č. 18439185 z 28.5.2007, č. 30574849 zo 4.12.2008, č. 7073485 z 8.6.2010 a č. 1123876045 (20032515) z 21.12.2010 sú bezúročné a bez poplatkov, zaplatenia 10.012,44 € titulom bezdôvodného obohatenia a náhrady trov konania a trov právneho zastúpenia.

3. Skutkovo žalobu odôvodnila tým, že dňa 21.2.2012 uzavrela so spoločnosťou Consumer Finance Holding, a.s. Zmluvu o poskytnutí účelovej pôžičky č. 5012290 (ďalej len „Zmluva“), predmetom ktorej bolo zlúčenie prevažne platobných kariet spoločnosti T- mobile, Nay, Quatro a zmlúv o pôžičke od spoločnosti Quatro. K podpisu Zmluvy došlo v čase jej finančnej tiesne pre neschopnosť splácať uvedené záväzky. Zmluvu považovala za rozpornú s dobrými mravmi a mala za to, že táto zakladá hrubú nerovnováhu uplatnenia práv na ochranu spotrebiteľa. Uviedla, že na kreditné karty, ktoré nahradila Zmluva, celkovo uhradila 13.815,32 €, pričom jej boli poskytnuté finančné prostriedky len vo výške 4.379,42 €. Navyše tak uhradila 9.435,90. Účelovou zmluvou veriteľ požaduje uhradiť ešte sumu 13.426 €, z ktorej jej plnenie predstavovalo 576,54 €, čo niekoľkonásobne prevyšuje poskytnuté finančné prostriedky a čo žalobkyňa považovala za nekalú obchodnú praktiku, v rozpore s dobrými mravmi, za účelom bezdôvodného obohatenia. Žalobkyňa tak požadovala vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 10.012,44 €, ktorú sumu zaplatila nad rámec poskytnutých finančných prostriedkov. Tvrdila, že vo všetkých zmluvách absentujú základné náležitosti podľa § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 258/2001 Z. z. a zákona č. 129/2010 Z. z. Tiež poukázala na neprimeranú výšku úroku a RPMN a zároveň na absenciu údajov o priemernej RPMN. Za neprijateľnú zmluvnú podmienku považovala ustanovenie Zmluvy,

ktoré obsahuje vyhlásenie dlžníka, že pred podpisom zmluvy sa dostatočne oboznámil s obchodnými podmienkami, nakoľko na spotrebiteľa prenáša dôkazné bremeno v otázke riadneho oboznámenia sa so zmluvnými podmienkami. Obchodné podmienky považovala za nečitateľné a nepriehľadné. Dôvodom neplatnosti Zmluvy mala byť skutočnosť, že touto pôžičkou nedošlo k plneniu na účel pôžičky, keďže predmetom Zmluvy sú zmluvy, ktoré sú pre absenciu zákonných náležitostí bezúročné a bez poplatkov a ku dňu podpisu Zmluvy nebol žiaden dlžný zostatok na zmluvách uvedených v bode III. Zmluvy.

3. Žalovaný nesúhlasil s podanou žalobou a žiadal ju v celom rozsahu zamietnuť. Ohľadom namietanej neplatnosti zmluvy č. 5012290 uviedol, že v konaní vedenom na Okresnom súde Košice II pod. sp. zn. 43C/763/2015 je vedený spor o zaplatenie pohľadávky titulom nesplateného úveru poskytnutého žalobkyni právnym predchodcom žalovaného, v ktorom konaní si konajúci súd ako prejudiciálnu otázku vyriešil platnosť tejto zmluvy. Žalovanému bola postúpená pohľadávka predstavujúca zostatok tohto nesplateného úveru, pričom na túto pohľadávku neevidoval žiadne plnenie. Plnenia, ktoré žalobkyňa v žalobe opisuje neboli zaplatené v prospech žalovaného. V súvislosti s ostatnými zmluvami namietal nedostatok pasívnej vecnej legitímácie, nakoľko tieto zmluvy so žalobkyňou neuzavrel, teda nie je zmluvnou stranou predmetných zmlúv.

4. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil, že žalobkyňa uzavrela s právnym predchodcom žalovaného spoločnosťou Consumer Finance Holding, a.s. Zmluvu č. 5012290 dňa 21.2.2012, na základe ktorej bola žalobkyni poskytnutá pôžička vo výške 6.265,28 €, ktorú sa zaviazala splácať 98 mesačnými splátkami vo výške 137 € až do celkovej sumy pôžičky vo výške 13.426 €. V Zmluve bola uvedená RPMN vo výške 24,01 %, ročná úroková sadzba 24,01 %, priemerná hodnota RPMN 18,29 %, termín konečnej splatnosti 04/2020 a celkové náklady spotrebiteľa 7.160,72 €. V bode III Zmluvy podpisom zmluvy žalobkyňa žiadala, aby sa z poskytnutej pôžičky uhradili jej záväzky voči spoločnosti Consumer Finance Holding, a.s. a záväzky voči VÚB, a.s., kde spoločnosť vystupuje ako správca, a to zo zmluvy č. 10071961 zo dňa 20.10.2005, kde bola výška záväzku 2.956,68 €, zo zmluvy č. 18140773 zo dňa 23.4.2007 s výškou záväzku 1.169,74 €, zo zmluvy č. 18439185 zo dňa 28.5.2007 so záväzkom vo výške 571,64 €, zo zmluvy č. 30574849 zo dňa 4.12.2008 so záväzkom vo výške 1.074,11 €, zo zmluvy č. 7073485 zo dňa 8.6.2010 so záväzkom vo výške 471,99 € a zo zmluvy č. 20032515 zo dňa 21.12.2010 so záväzkom vo výške 21,12 €. Z predloženého prehľadu splátok a úhrad mal za preukázané, že žalobkyňa plnila na túto Zmluvu sumu vo výške 576,54 €. Z uznesenia Okresného súdu Košice II sp. zn. 43C/763/2015-61 zo dňa 19.12.2016 mal za preukázané, že Zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 19.9.2016 bola pohľadávka vyplývajúca so Zmluvy č. 5012290 postúpená na žalovaného. V konaní sp. zn. 43C/763/2015 bol dňa 27.6.2019 vydaný rozsudok, ktorým súd zaviazal žalobkyňu na zaplatenie sumy 5.688,74 €, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 45,26 %. Predmetný rozsudok vo vyhovujúcom výroku a výroku o trovách konania napadla odvolaním žalobkyňa, v dôsledku čoho Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 9Co/18/2020 zo dňa 9.3.2020 zrušil napadnuté výroky rozsudku. Zamietavý výrok rozsudku nadobudol právoplatnosť dňa 27.8.2019.

5. Aplikujúc ustanovenia § 1 ods. 2, § 2 písm. a/, b/, d/, § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 451 ods. 1, § 526 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) súd prvej inštancie dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby. V súvislosti s vyslovením neplatnosti Zmluvy č. 5012290 zo dňa 21.2.2012 poukázal na uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/18/2020 zo dňa 9.3.2021, v ktorom odvolací súd skonštatoval, že úver poskytnutý na základe tejto Zmluvy je bezúročný a bez poplatkov, čo znamená, že zmluva bola platne uzavretá, avšak úver z nej plynúci bol postihnutý sankciou vo forme bezúročnosti a bezpoplatkovosti. Súd viazaný názorom odvolacieho súdu preto v tejto časti musel žalobu zamietnuť. Vo vzťahu k určaniu bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmlúv, ktoré boli Zmluvou zo dňa 21.2.2012 nahradené uviedol, že zmluvnou stranou týchto zmlúv nebol žalovaný ale jeho právny predchodca, preto žalovanému nesvedčí pasívna vecná legitímácia v tejto časti. Uviedol, že domáhať sa určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti týchto zmlúv je možné len voči veriteľovi, ktorý je zmluvnou stranou, teda Všeobecnej úverovej banke, a.s., ktorá prevzala všetky záväzky po zaniknutej spoločnosti Consumer Finance Holding, a.s. Za dôležitú považoval tiež skutočnosť, že Zmluvou zo dňa 21.2.2012 boli pôvodné zmluvy nahradené, preto v zmysle § 570 a nasl. OZ týmto spôsobom zanikli. Vzhľadom na to, že žalobkyňa si v konaní uplatňuje vydanie bezdôvodného obohatenia podotkol, že subjektom bezdôvodného obohatenia je vždy ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatil. V danom prípade bolo zrejmé, že pokiaľ boli prijaté plnenia, ktoré žalobkyňa v žalobe špecifikovala, aj vo vzťahu k Zmluve

zo dňa 21.2.2012, ich prijímateľom nebol žalovaný, ale jeho právny predchodca, ktorý je povinným subjektom, aj napriek skutočnosti, že došlo k postúpeniu pohľadávky vyplývajúcej z tejto zmluvy. Súd tiež zdôraznil, že postupca zmluvou o postúpení nepostupoval prijaté plnenie, ale len nezaplatenú istinu úveru, ktorú je oprávnený vymáhať Intrum Slovakia, s.r.o. Na podporu svojej právnej úvahy dodal, že povinnosť vydať bezdôvodné obohatenie má ten, kto plnenie získal, teda ten komu bolo bezdôvodne plnené. Zodpovednostný záväzkový vzťah z bezdôvodného obohatenia vzniká podľa zákona medzi tým, kto sa bezdôvodne obohatil, a tým, na koho úkor bezdôvodné obohatenie vzniklo. V tomto prípade medzi žalobkyňou a právnym predchodcom žalovaného. Žalovanému preto ani v tejto časti nesvedčí pasívna legitímácia. Ďalšími námietkami žalobkyne sa súd už nezaoberal, nakoľko neboli spôsobilé ovplyvniť rozhodnutie súdu vo vzťahu k požadovanému petitu žaloby a z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného. O trovách konania rozhodol súd v súlade s § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) tak, že úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobkyňi v plnom rozsahu.

6. Rozsudok napadla včas podaným odvolaním žalobkyňa z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d/, e/, f/ a h/ CSP. Zastávala názor, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil platnosť Zmluvy o účelovej pôžičke č. 5012290 zo dňa 21.2.2012, ktorej predmetom bolo zlúčenie zmlúv, ktoré svojim obsahom odporujú zákonu. Zmluvy uvedené v bode III Zmluvy o účelovej pôžičke sú v rozpore s § 4 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z. z. a § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z., preto je potrebné považovať ich za bezúročné a bez poplatkov, čím sa súd vôbec nezaoberal a pri rozhodovaní vo veci skúmal len pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného. Súd nepreveril platnosť účelovej pôžičky, neskúmal ani jej pôvod, pričom účelom tejto pôžičky bolo zlúčenie nepravdivých zostatkov pochádzajúcich z napadnutých zmlúv, ktoré súd vôbec neskúmal, iba skonštatoval, že žalobou o vyhlásenie zmlúv za bezúročné a bezpoplatkové sa musí domáhať novou žalobou voči pôvodnému veriteľovi VÚB, a.s.. Mala za to, že súd sa vôbec nezaoberal podanou žalobou a svoje rozhodnutie založil na nesprávnom výklade, pričom svoje rozhodnutie ani dostatočne neodôvodnil. Úlohou súdu podľa jej názoru bolo dôkladne sa vysporiadať s otázkou neplatnosti zmluvy, ktorá je svojim účelom a obsahom v rozpore s dobrými mravmi a zakladá hrubú nerovnováhu uplatnenia práv spotrebiteľa. Opätovne uvádzala námietky už uplatnené v žalobe, a to že v zmluvách, ktoré boli nahradené Zmluvou zo dňa 21.2.2012 absentujú zákonné náležitosti ako výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a poplatkov, údaj o priemernej RPMN, termín konečnej splatnosti a tiež poukázala na neprimeranú výšku úrokov a výšku RPMN ako aj priemernej RPMN, ktoré boli oproti priemernej RPMN udávanej NBS vyššie. Tiež podotkla, že obchodné podmienky boli nepriehľadné a nečitateľné a vyhlásenie dlžníka, že sa s obchodnými podmienkami riadne oboznámil považovala za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Namietala absenciu písomnej dohody o úroku, RPMN a zmluvnej pokute, ktoré boli zahrnuté len vo všeobecných obchodných podmienkach nie v zmluve samotnej. Následne citovala viacero ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich spotrebiteľské zmluvy ako aj náležitosti právnych úkonov, a tiež niektoré ustanovenia Smernice Rady 93/13/EHS. Trvala na tom, že Zmluva zo dňa 21.2.2012 je neplatná, nakoľko nedošlo k naplneniu účelu pôžičky, keďže zmluvy, ktoré ňou boli nahradené sú bezúročné a bez poplatkov a ku dňu podpisu Zmluvy nebol žiaden dlžný zostatok na zmluvách uvedených v bode III. Zmluvy. K obrane žalovaného, že príjemcom plnení z dotknutej zmluvy nebol on, ale jeho právny predchodca poznamenala, že žalovaný prijal pohľadávku z postúpenia od právneho predchodcu CFH s účinnosťou od 19.9.2016, čím sa stal novým veriteľom, a tak zodpovedá za zákonnosť postúpenej pohľadávky. Ak by si žalovaný uplatňoval plnenia z neplatného právneho úkonu, tak by sa podľa názoru žalobkyne dopúšťal trestného činu bezdôvodného obohatenia. Žiadala súd, aby na vec aplikoval § 41 OZ v jeho eurokonformnom výklade s ust. čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS, ktorý Súdny dvor judikoval vo svojich rozhodnutiach a ktoré požaduje, aby spotrebiteľa nezaväzovala zmluva ako celok v kontexte ochrany spotrebiteľa pred používaním nekalých zmluvných podmienok. Následne citovala z niekoľkých rozhodnutí Súdneho dvora EÚ týkajúcich sa problematiky spotrebiteľských záväzkov a z toho plynúcich sporov. Žiadala, aby odvolací súd odvolaním napadnuté rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

7. Žalovaný sa k odvolaniu nevyjadril a v odvolacom konaní ostal nečinný.

8. Krajský súd v Košiciach, ako odvolací súd (§ 34 CSP), posúdil odvolanie žalobkyne ako podané včas, oprávnenou osobou, proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario, v rozsahu vyplývajúcom z § 379, § 380 ods. 1, 2 CSP a z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. d/, e/, f/, a h/ CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

9. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 19.5.2022 o 10.05 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 202, II. poschodie Krajského súdu v Košiciach, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli riadne zverejnené v zmysle ust. § 219 ods. 1, 3 CSP.

10. Žalobkyňa odvolanie odôvodnila s poukazom na odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. d/, e/, f/ a h/ CSP, t. j. že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonan navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

11. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d/ CSP dopadá na akékoľvek pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie sú subsumovateľné pod ostatné odvolacie dôvody, avšak len za predpokladu, že mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Príkladom takejto vady môže byť nesprávne realizovaná manuálna povinnosť súdu (a to tak v prípade, keď bola poskytnutá v užšom rozsahu, ako aj v prípade jej realizácie v širšom než zákonom predpokladanom rozsahu), pochybenia vo vykonanom dokazovaní (napr. vykonanie nezákonne získaného dôkazu bez splnenia predpokladu uvedeného v článku 16 ods. 2 CSP, alebo vypočutie relevantného svedka bez poučenia o práve odoprieť výpoveď), porušenie viazanosti súdu inými rozhodnutiami (§ 193 CSP) alebo posúdenie predbežnej otázky v rozpore s existujúcim rozhodnutím príslušného orgánu (§ 194 ods. 2).

12. V súvislosti s odvolacím dôvodom v zmysle § 365 ods. 1 písm. e/ CSP je potrebné uviesť, že vyhodnotenie potenciálnej relevancie navrhovaného dôkazu, ako aj prípustnosti jeho vykonania je úlohou a doménou súdu. Súd jednoznačne pochybí, ak zamietne návrh na vykonanie dôkazu, ktorý je spôsobilý priniesť ďalšie relevantné skutkové zistenia a ktorého vykonanie je prípustné, pretože takýmto postupom sťažuje dôkaznú pozíciu strany sporu, čo môže nespravodlivo rezultovať v neunesení jej dôkazného bremena a neodôvodnene sa vzdávať od želanej a nožnej miery zistenia skutkového stavu. Na druhej strane, súdu nemožno klásť za vinu nevykonanie dôkazu z dôvodu nezloženia preddavku na trový dôkazu (§ 253 CSP).

13. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f/ CSP je daný v prípade nesprávneho postupu súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov vykonaného dokazovania, teda v prípade, ak súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplývajú alebo neboli stranami sporu prednesené, prípadne nevyšli počas konania nijak inak najavo. Môže sa jednať aj o prípad, keď súd neprihliadol na skutočnosti, ktoré boli preukázané alebo vyšli počas konania najavo inak. O nesprávne skutkové zistenie môže ísť aj v prípade, ak dôjde k logickému rozporu v hodnotení dôkazov, t.j. skutočnosti, ktoré vyplývajú z prednesov strán alebo vyšli v konaní najavo inak súd vyhodnotil tak, že to vyvolávalo logický rozpor. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 ods. 1,2 CSP, alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 192, § 193 a § 205 CSP, pričom sa jedná o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke.

14. K odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP odvolací súd uvádza, že vo všeobecnosti je právnym posúdením činnosť súdu, pri ktorej aplikáciou konkrétnej právnej normy na zistený skutkový stav vyvodzuje zo skutkových zistení aké práva a povinnosti majú subjekty konania podľa hmotného práva. Nesprávnym právnym posúdením je potom potrebné rozumieť omyl v tomto postupe, a teda nesprávnosť pri aplikácii práva na skutkové zistenia. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak súd neaplikoval právnú normu vôbec, alebo ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo ak aj aplikoval správny predpis, ktorý si nesprávne vyložil alebo napokon ak aplikoval správny predpis, ktorý tiež správne interpretoval avšak právnú normu nesprávne na zistený skutkový stav použil, v skutkových okolnostiach teda z právnej normy vyvodil nesprávne závery o právach a povinnostiach strán.

15. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku a predchádzajúceho procesného postupu súdu v konaní, z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a v rozsahu námietok žalobkyne vymedzených v podanom odvolaní dospel k záveru, že odvolanie nie je opodstatnené a uplatnené odvolacie dôvody nie sú preukázané. Súdu prvej inštancie nemožno vytknúť, že by nevykonan dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre úplné zistenie skutkového stavu, alebo, že by v hodnotení vykonaných dôkazov bol

logický rozpor ani to, že by zo zisteného skutkového stavu vyvodil nesprávne právne závery. Uplatnený nárok žalobkyne správne právne posúdil, pričom rozsudok aj náležite odôvodnil a odvolací súd nezistil ani pochybenia v procesnom postupe súdu prvej inštancie porušujúce procesné práva strán ani žiadnu z procesných väd konania, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

16. Podrobné, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody rozsudku, s ktorými sa odvolací súd stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP). Ani počas odvolacieho konania nevyšli najavo také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie vo veci. Odvolacie námietky žalobkyne v prevažnej miere boli už predmetom posúdenia súdom prvej inštancie, nemali vplyv na vecnú správnosť rozsudku a nie sú spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku.

17. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd dodáva nasledovné: Súd prvej inštancie správne posúdil platnosť Zmluvy o účelovej pôžičke č. 5012290 zo dňa 21.2.2012 vychádzajúc z rozsudku Okresného súdu č. k. 43C/763/2015-78 zo dňa 27.6.2019 a uznesenia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/18/2020 zo dňa 9.3.2021, v ktorých oba sudy prejudiciálne prijali záver o platnosti tejto zmluvy avšak vyslovili bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru vyplývajúceho z tejto zmluvy, čo inými slovami znamená, že zmluva bola platne uzavretá, avšak v dôsledku nesplnenia zákonných podmienok bola postihnutá uvedenou sankciou. Viazaný názorom súdu vyššej inštancie súd nemal inú možnosť ako žalobu v tejto časti zamietnuť. Správna je aj úvaha súdu, že v prípade určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmlúv, ktoré boli Zmluvou zo dňa 21.2.2012 nahradené žalovanému nesvedčí pasívna vecná legitímácia, nakoľko nie je zmluvnou stranou týchto zmlúv a zároveň súd prvej inštancie správne poukázal aj na skutočnosť, že v dôsledku privatívnej novácie záväzku (§ 570 OZ) tieto zmluvy zanikli. Účinok privatívnej novácie je dvojaký, a to zánik pôvodného záväzku (privatívna časť) a súčasný vznik nového záväzku, ktorý ho v zodpovedajúcom rozsahu nahrádza (obligačná časť). Privatívne a obligačné účinky novačnej zmluvy nastávajú jej uzavretím, pokiaľ sa účastníci nedohodnú inak. Zaniknutý záväzok už následne nemožno obnoviť alebo iným spôsobom ex post eliminovať relevantné účinky privatívnej novácie. Autonómny právny dôvodom vzniku nového záväzku je iba novačná zmluva; nie však už právna skutočnosť, z ktorej vznikol pôvodný záväzok.

18. Aj v súvislosti s vydaním bezdôvodného obohatenia súd prvej inštancie dospel k správnejmu záveru o neexistencii pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v tejto časti. Plnenie žalobkyne vyplývajúce z dotknutej Zmluvy nebolo adresované žalovanému, preto nie je možné sa proti nemu domáhať vydania bezdôvodného obohatenia. Žalovaný nadobudol len pohľadávku predstavujúcu zostatok nesplateného úveru zo Zmluvy č. 5012290 zo dňa 21.2.2012, nie však prijaté plnenia. Taktiež nebol ani príjmom plnení vyplývajúcich zo zmlúv, ktoré boli Zmluvou zo dňa 21.2.2012 nahradené, preto je nepochybné, že žalovaný sa nemohol na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatiť, a preto mu nemohla ani vzniknúť povinnosť bezdôvodné obohatenie vydať. Povinnosť vydať bezdôvodné obohatenie má len ten, kto sa preukázateľne na úkor iného bezdôvodne obohatil. Žalobkyňa však v konaní žiadnym spôsobom nepreukázala, že by sa na jej úkor mal obohatiť práve žalovaný.

19. Vecná legitímácia vo všeobecnosti vyjadruje postavenie účastníka v hmotnoprávnom vzťahu (niekedy aj v procesnoprávnom vzťahu), ktoré v konečnom dôsledku vedie k úspechu alebo neúspechu v konaní. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu) alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu aj v prípade, že ju žiadna zo strán konania nenamieta. Nedostatok vecnej legitímácie, či už aktívnej (na strane žalobcu) alebo pasívnej (na strane žalovaného) je vždy bez ďalšieho dôvodom pre zamietnutie žaloby. Vo všeobecnosti pasívna vecná legitímácia prislúcha osobe, ktorá je žalobcom označená za nositeľa určitej subjektívnej hmotnoprávnej povinnosti, ktorá je predmetom sporu a ktorej zodpovedá hmotnoprávne oprávnenie žalobcu, ktorého sa voči pasívnej legitimovanej osobe domáha. K posúdeniu pasívnej vecnej legitímácie žalovaného vo vzťahu žalobou uplatnenému peňažnému nároku žalobkyne, vyplývajú dve podstatné skutočnosti. Tou prvou je, že právo veriteľa na plnenie a jemu zodpovedajúca povinnosť dlžníka plniť vznikajú len na základe právom aprobovaných skutočností, medzi inými tiež zo zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie. Tou druhou je skutočnosť, že bez prejavenej vôle účastníkov právneho vzťahu (dlžníka a veriteľa) zmena dlžníka, bez ohľadu na právny dôvod vzniku záväzku, zásadne (až na výnimky nevzťahujúce na prejednávajúcu vec) nie je možná. To potom ďalej znamená, a je to tiež výslovne vyjadrené v § 524 ods. 2 OZ, že pri postúpení pohľadávky dochádza len a výlučne k zmene veriteľa konkrétne postúpenej pohľadávky, a nie tiež k prevzatíu záväzku ani ku komplexnému

prechodu práv a povinností vo význame hmotnoprávneho nástupníctva. S postúpenou pohľadávkou v žiadnom prípade neprechádzajú na postupníka tiež záväzky postupcu, hoc pochádzajú z toho istého právneho vzťahu ako postupovaná pohľadávka. Pri postúpení pohľadávky bez dohody účastníkov týkajúcej sa ich záväzkov v žiadnom prípade rovnako nedochádza k zmene zmluvných strán (porovnaj rozsudok NS SR zo 14.10.2010, sp. zn. 3Obdo 7/2009). Premietnutím týchto všeobecných východísk na posudzovaný prípad odvolací súd uzatvára, že pokiaľ by žalobkyni prípadne i vzniklo právo na vrátenie sumy zaplatenej nad rámec prijatých peňazí, nad akúkoľvek pochybnosť tomuto právu zodpovedajúca povinnosť spočívala na Consumer Finance Holding, a.s. (aktuálne VÚB a.s.), ktorá jedine bola v právnom vzťahu so žalovanou a ktorá od nej i výlučne spornú sumu prijala. Túto povinnosť žalovaný v žiadnom prípade neprevzal od Consumer Finance Holding, a.s. na základe zmluvy o postúpení pohľadávok, a nakoľko žalobkyňa vo svojej argumentácii neuvádza iný právny spôsob, akým mal žalovaný záväzok Consumer Finance Holding, a.s. nadobudnúť, možno podľa úvahy odvolacieho súdu v okolnostiach prípadu dospieť k záveru, že žalovaný vo vzťahu k tomuto nároku nie je pasívne vecne legitimovaným subjektom.

20. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a dôvody odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok v súlade s § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil, keďže odvolacie námietky žalobkyne neboli spôsobilé privodiť zmenu alebo zrušenie napadnutého rozhodnutia.

21. O trovách konania rozhodol odvolací súd v súlade s § 396 ods. 1 CSP spojení s § 255 ods. 1. Žalobkyňa nebola v odvolacom konaní úspešná, preto nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania a žalovanému žiadne preukázateľne vynaložené trovy odvolacieho konania nevznikli.

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 poslednej vety CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).